

A night-clubok és konzumhelyek bűnügyi célú ellenőrzésének alapjai

GYŐRI László

A tanulmány az éjszakai szórakozóhelyek turisztikailag legveszélyeztetettebb fajtáit, a konzumhelyeket és az éjszakai bárakat veszi górcső alá, s az ezen helyek bűnügyi célú ellenőrzésével kapcsolatos alapvető ismereteket igyekszik összefoglalni. A night-clubok és konzumhelyek bűnügyi célú ellenőrzésének szükségességét megalapozó igényről, a konzumhely night-clubtól való elhatárolásáról, az ún. konzumálásos túlszámlázás lényegéről és az elkövetés körülményeinek sémájáról egyaránt olvashat a tisztelt olvasó. Meghatározom továbbá a night-clubok és konzumhelyek bűnügyi célú ellenőrzésének alapelveit, majd kifejttem azok tartalmát.

A night-clubok bűnügyi célú ellenőrzésének igényéről

„Negyedmilliós italszámla-ügy: emberrablás a vád.”¹ „Milady módszere: túlszámlázás emberrablással.”² „Turistacsapda az Andrásy úton: megverték két külföldit.”³ „Agyonveréssel fenyegették a félmilliós számlát sokalló holland turistát.”⁴

Csupán pár azokból az újságcímekből, amelyek időről időre befolyásol(hat)ják a külföldiek úticél-választási attitűdjeit, egyben borzolják a hazai vendéglátás azon tisztes-séges szereplőinek idegzetét, akik az ilyen újságcikkek alapjait adó események okán kevesebb fizetővendégtől remélhetnek bevételt. Ugyanis a vendéglátás „Milady módszere” jelentette veszélyének tudatában hazánkba látogató külföldiek kétszer is megfontolják, hogy egy vendéglőbe, szórakozóhelyre bemenjenek-e, s ez azokat is érinti, amelyek egyébként hosszú évek óta panaszmentesen működnek. Az idézett újságcikkek mögött húzódó bűncselekményekről előszeretettel tudósítanak a hazai médiumok, mely híreket aztán a külföldi műsorszolgáltatók is hajlamosak átvenni, mivel ezek az esetek a külföldi állam polgárát ért kirívó, egyben a többi állampolgár érdeklődésére számot tartó kuriózumként funkcionálnak. Ebből kifolyólag ezen bűncselekmények fokozottan megragadnak azoknak a turistáskodni vágyó személyeknek az emlékezetében, akiknek úti célja Magyarország, s ittletük során e tudósításokból kiindulva tartózkodnak vagy legalábbis ódzkodnak az általuk ismert nemzetközi vendéglátói hálózaton kívül álló magyar éttermek, szórakozóhelyek látogatásától.

1 *Negyedmilliós italszámla-ügy: emberrablás a vád.*

2 *Milady módszere: túlszámlázás emberrablással. (A Milady egy belvárosi éjszakai bár neve volt.)*

3 *Turistacsapda az Andrásy úton: megverték két külföldit.*

4 *Agyonveréssel fenyegették a félmilliós számlát sokalló holland turistákat.*

Az éjszakai bárókban, konzumhelyeken megvalósuló – természetes személyt érintő – bűncselekmények az úgynevezett konzumálásos⁵ túlszámlázás körébe sorolhatók, megkülönböztetve azokat az e helyekkel összefüggésben említhető egyéb bűncselekményektől (pénzmosás, költségvetési csalás, egyéb költségvetést károsító, illetve a gazdálkodás rendjét sértő bűncselekmények stb.). A night-clubok és konzumhelyek bűnügyi célú ellenőrzései elsősorban e konzumálásos túlszámlázás körébe tartozó bűncselekményekhez kapcsolódnak. Milyen bűncselekményekről is beszélhetünk a konzumálásos túlszámlázás kapcsán? Álláspontom szerint az alábbiakról:

- emberrablás,
- zsarolás,
- önbíraskodás,
- személyi szabadság megsértése,
- testi sértés,
- rablás.

Habár a közvélemény nem tesz különbséget a night-clubok (éjszakai bár, lokál) és a konzumhelyek között, azonban a két kifejezés mégsem ugyanazt a fogalmat takarja. A konzumhelyek bejárata nem az utcára nyílik, nagy, feltűnő, neoncsöves vagy más reklámtáblákkal nem hirdetik magukat, hanem valamely, jellemzően belvárosi épület elkülönített, leginkább emeleti részében kialakított helyiségek, ahová a belépés alapvetően meghívásos alapon működik. A meghívás a hely alkalmazásában álló, az utcán dolgozó, idegen nyelven minimálisan beszélő, a fiatalabb korosztályhoz tartozó, többségében dekoratív hölgyek feladata. Elsősorban a külföldieket célozzák meg, szinte mindig szexuális szolgáltatást ígérve, majd az utcáról fel is kísérik őket, és társaságként vagy ők maguk, vagy a hely e célból foglalkoztatott más női alkalmazottai csatlakoznak hozzájuk. Ez utóbbi eset akkor áll fenn, ha a vendégeket úgynevezett „behúzó” lányok szólítják meg, akiknek ebbéli szerepe a kuncsaft számára is nyilvánvaló. Ezt meg kell különböztetni attól az esettől, amikor a hölgyek önmagukat szórakozásra és férfitársaságra vágyó személyeknek adják ki, majd az ismerkedni vágyó, mit sem sejtő vendégnél eléri, hogy az meghívja őket egy italra, s ennek helyszínéül éppen azt a konzumhelyet ajánlják, amely őket kifejezetten abból a célból foglalkoztatja, hogy oda fizetővendégeket csábítsanak.

A konzumhely belső kialakítása bár jellegű, gyakran élő zene szórakoztatja a vendégeket, az árakat tekintve drágább árfekvésű, s egyébként is exkluzívabb, mint egy night-club, amelyhez képest lényeges különbség, hogy itt melegkonyha is üzemel, viszonylag szűk ételválasztékkal, illetve a vendéghez csapódó hölgyek étkezéshez illő öltözetben konzumálnak, s nem bikiniben vagy a testfelület nagy részét látni engedő egyéb ruházatban. Mindkét típusú helyet biztonsági személyzet felügyeli. A konzumhelyre véletlenül aligha tud betévedni, csak becsábulni a vendég, míg az éjszakai bárba az utcáról is bárki betérhet, aki a szórakozóhelyet megpillantva arra késztetést érez. A konzumhelyeken abroszos asztalnál, hagyományos székeken foglalnak helyet a ven-

5 A konzumálás lényege, hogy különböző bárókban, klubokban és egyéb szórakozóhelyeken a hölgyvendégek beszélgetésbe elegyednek a jellemzően férfi vendégekkel, arra törekedve, hogy azok meghívják őket egy italra. A cél az, hogy a vendégek jól érezzék magukat, és minél több időt töltsenek el a bárban, mivel így sokkal magasabb lesz a fogyasztás.

dégek, míg az éjszakai bárókban boxokat alakítanak ki, félkör vagy patkó alakú, puha, kényelmes ülésekkel. A konzumhelyeken világos van, és nincs sztriptíz,⁶ a lokálokban a „vetkőzős szám” és a hangulatvilágítás lényegi elem, s ez utóbbi helyen a zenét DJ vagy a pultos által kezelt CD-lejátszó szolgáltatja. A két szórakozóhely-típus elhatárolása és jellemzőinek ismerete a bűnügyi célú ellenőrzés tervezése és lefolytatása során – ha nem is mindig, de egyes esetekben nagy – jelentőséggel bír.⁷

Itt jegyzem meg, hogy létezik az éjszakai báróknak egy olyan típusa, amely nem áll nyitva bárki számára, a bejutás ismeretségi vagy ajánlási alapon működik – ezeket a helyeket nem hirdetik nyilvánosan, az épületen, a bejáratnál nincs semmiféle reklám, tevékenységüket titokban, hatósági bejelentés nélkül végzik. A bejáratnál előtt nem, hanem kizárólag az épületen belül tartózkodik biztonsági személyzet, a bárba pedig csak az arra jogosultak juthatnak be, például (fényképes) klubtagsági kártyával vagy a naponta változó jelszóval. A bejáratnál környezetét kamerákkal figyelik, így oda a rendőrhatalóság váratlanul be sem tud hatolni. Ki kell emelni azonban, hogy az ilyen titkos bárók vendégkörét elsősorban nem a külföldi turisták alkotják, hanem javarészt törzsközönség szórakozik itt, ennél fogva a hely lételeme a korrekt számlázás, s hogy az elégedett vendég visszatérjen oda. Ennek köszönhetően a konzumálásos túlszámlázáshoz kapcsolódó bűncselekmények itt nem fordulnak elő.

Ezeket a helyeket élesen el kell határolni a bordélyházaktól, ahol a tevékenység az üzletszerű kéjgelés (prostitúció) fogalomkörébe vonható, s az alkoholfogyasztásból és konzumálásból adódó fizetési probléma nem létező jelenség. E helyeken a „nézeteltérések” a szexuális szolgáltatások ellenértéke, illetve a megbeszéltek (prostituált részéről történő) nem teljesítése körül mozognak.

E speciális körben *a hatóság előtt ismertté vált* bűncselekmények száma sem önmagában, sem a Magyarországon ismertté vált bűncselekmények számához viszonyítva nem magas, sőt kifejezetten elenyésző: évente mindössze néhány tucatnyira tehető. Ugyanakkor mind hazánk megítélése (országimázs), mind a turizmusból származó bevétel befolyásolása szempontjából e cselekmények jóval túlmutatnak a számadatokból egyébként következő hatásukon. Idekívánkozik a példa, hogy számos ország a nagykövetségének hivatalos honlapján hívja fel a figyelmet az irreálisan magas számlák erőszakos behajtására, az USA pedig feketelistát is közzétesz a bárókról.⁸

Szükséges azonban kiemelni, hogy a konzumálásos túlszámlázás kapcsán semmiféle hivatalos statisztika nem ismert, ugyanis az nem egy konkrét, a büntető törvénykönyvben nevesített bűncselekmény, s még csak nem is egy büntetőjogi deliktum szinonimája.⁹ E bűncselekmények javarészt Budapestre koncentrálnak, ugyanakkor éjszakai bárók az ország több városában is üzemelnek, gyakran – a turisztikailag frekventált helyeken – csak idényjelleggel (pl. Balaton), illetve az osztrák határhoz közeli

6 Sztriptíz (angol): meztelenre vetkőzés nézőközönség előtt.

7 Például a hely megközelítése, a melegkonyha miatt az ellenőrzők fokozott óvatossága az égési sérülések elkerülése miatt, a zenekar tagjaival kapcsolatos intézkedések stb.

8 *Tourist Advisory for Hungary*.

9 A BRFK Koordinációs Osztályának tájékoztatása alapján nem létezik statisztika túlszámlázáshoz kapcsolódó bűncselekmények vonatkozásában.

magyar településeken. A budapesti éjszakai bárakat el kell határolni az összes többi Magyarországon üzemelő, önmagát bárként, lokálként feltüntető és hirdető helytől, ugyanis ezek gyakorlatilag kivétel nélkül prostitúciós tevékenységet folytatnak, s első sorban a magyar, az osztrák és a német vendégeket célozzák meg. Budapesten – speciális turisztikai helyzete miatt – az az üzletpolitika alakult ki a bárokban, miszerint nem cél a betévedő turistát megtartani, visszatérő vendégként számolni vele. Ezt az a felismerés indukálja, hogy a vendégkör java része abban az esetben sem térne vissza, ha a szolgáltatással maradéktalanul elégedett lenne. Emiatt a cél az, hogy a betévedt vendégtől az egyszeri látogatás alkalmával nyerjenek ki minél több pénzt.

A vendégkör tekintetében némiképp speciálisan védett helyzetben vannak azok, akiket idegenvezető visz – nyilván a lokáltól kapott jutalék ellenében – egy ilyen bárba, ugyanis ez esetben a csoportosan érkező turisták tömeges alkoholfogyasztása révén az egyébként is magas árrésből adódó, jogszerű nyereség kompenzálni képes a túlszámlázásból eredő, jogszerűtlen profitot. Mindazonáltal félrevezető lehet az ezen bűncselekménytípussal kapcsolatban fentebb említett rendkívül alacsony ügyszám, amely természetesen csak az ismertté vált esetek dimenziójában értelmezhető. A latencia vonatkozásában nem ismeretes sem kutatáson alapuló, sem tudományosan megalapozott becslés. Tapasztalataim¹⁰ és informális ismereteim alapján a latenciát legalább százszorosára teszem, de tartok tőle, hogy még így is alábecsülöm azt.

A címben megjelenő ellenőrzések speciális szabályainak szükségességét alátámasztandó érdemes kiemelni egy kiterjedt – operatív eszközök sorát is felvonultató –, 2012-ben indult nyomozást, melynek során felmerült, hogy egy különböző szórakozóhelyeket, köztük éjszakai bárakat is üzemeltető személy több tucat rendőrt vesztegetett meg.¹¹

A vállalkozó és a közrendvédelmi állomány (jellemzően azon a kerületi kapitányságon szolgálatot teljesítő rendőrkörök, melynek illetékességi területén a bár található volt) közötti bűnös kapcsolat célja az volt, hogy a konzumációs túlszámlázás bekövetkezése esetén a rendőr a helyszínen a vállalkozó érdekében, rendőri kötelességét megszegve úgy intézkedjen, hogy a számla végösszegét vitató személy előtt megerősítse a fizetendő összeg jogszerűségét. Amennyiben a vendég továbbra sem hajlandó fizetni, úgy a rendőr felhívja a figyelmét arra, hogy ez esetben polgári jogi igényt támaszthat vele szemben a night-club, s akár külföldről is beidézhetik (nem mulasztották el hozzatenni, hogy így a családtagok előtt vélhetően magyarázkodásra kényszerül majd).

A vállalkozó a bűnügyi területen szolgálatot teljesítő személyeket is megvesztegetett, akik a korrupciós pénzüsszeget azért tették zsebre, hogy azoknak a sértetteknek a feljelentését, akik túlszámlázás miatt büntetőeljárást kívántak kezdeményezni, oly

10 Rendőrtisztként évekig vezettem a fővárosban a konzumációs túlszámlázási vonalat.

11 A 2015. január 14-én, SzTKb.IV./6/2014. számon kezdődött büntetőperben V. László elsőrendű vádlott „már az 1990-es évektől korrupciós kapcsolatot épített ki a BRFK, illetve a Budapesti Rendőr-főkapitányság V. kerületi kapitánysága állományába tartozó több, részben vezető beosztású rendőrrel. Igyekeztek elérni, hogy az elsőrendű vádlott érdekeltségében álló szórakozóhelyeken lehetőség szerint ne legyenek ellenőrzések, abban az esetben, ha mégis ellenőrzésre kerül sor, értesítsék az elsőrendű érdekeltségi körét – ismertette a Központi Nyomozó Főigazgatóság ügyésze. A vádlottak között hét volt rendőr, köztük öt – egykor vezető beosztású – rendőrtiszt, valamint volt tüzoltó százados, pénzügyőr főhadnagy, egy önkormányzati köztisztviselő és egy közegészségügyi felügyelő is található.”

Forrás: Vizoviczki: *Szégyljék magukat!*

módon kezeljék, hogy a nyomozást eleve el se rendeljék, vagy megszüntessék az elrendelt nyomozást. Mindkét szolgálati ág felső vezetői esetében a korrupciós jellegű előny azt is szolgálta, hogy az azt ígérő, illetve nyújtó személy ellenérdekeltségébe tartozó szórakozóhelyeket indokolatlanul vegzálják. A korrupciós kapcsolat során egyesek havi átalányösszeget kaptak (jellemzően a bűnügyi állomány tagjai), míg mások a vitatott, de közreműködésükkel sikeresen behajtott összeg 10–15 százalékát.

A latenciához, s ezáltal a bűncselekmények minél sikeresebb visszaszorításához fűződő érdek jelentőségére vonatkozóan beszédes – és egyben elkésztető – adat a fenti bűneset részleteit mélységeiben ismerő, abban tevékenyen részt vevő, sőt kulcsszerepet játszó pentitő („bűnbánó maffiózó”; olyan személy, aki a társaira tett terhelő vallomás fejében jelentős büntetésenyhítésre számíthat¹²) vallomási nyilatkozata. Eszerint a 2000-es évek közepén, a Forma-1 sportrendezvény idején – csupán az érdekkörébe tartozó négy-öt lokálban – egyetlen nap alatt közel nyolcvan túlszámlázással kapcsolatos panasz érkezett, de egyből sem lett elrendelt nyomozás, ugyanis a korrupciós rendőrök az összes esetben sikeresen avatkoztak be a büntetőeljárásba vezető folyamatba.

Az ellenőrzés alapelvei

Az alapelveknek (ha úgy tetszik, alapkövetelményeknek) e körben sincs más szerepük, mint olyan általános érvényű iránymutatásokat összefogni, amelyek betartásával, amelyekre támaszkodva a nyomozóhatóságok hatékonyan és eredményesen fogantathatják a szükséges intézkedéseket,¹³ s így olyan adatokat szerezhetnek be, amelyek a konzumációs túlszámlázással kapcsolatos bűnügyek felderítését és nyomozását elősegítik. Ezeket az elveket, követelményeket – nyilván az „élő” jog mellett – célszerű az általánosított, gyakorlati tapasztalatokra, s azoknak a tanulságoknak a feldolgozására alapozni, melyek rávilágítanak a korábbi ellenőrzések hibáira, hiányosságaira, s egyúttal azok pozitív, eredményes elemeit is felszínre hozzák. Meg kell jegyezni, hogy a konzumációs túlszámlázás nyomozásának nincs hazai szakirodalma, s hiányzik a rendőri munkát segítő módszertani útmutató is.

Célorientáltság

Az éjszakai bárók és konzumhelyek bűnügyi célú ellenőrzése a külső szemlélő számára közrendvédelmi igényeket elégít ki, s ez természetesen részben így is van, hiszen egy viszonylag sok rendőrből álló csoport törvényes fellépése önmagában is alkalmas a közbiztonság fokozására. A rendőri intézkedés alkalmas továbbá arra is, hogy azokat, akik a konzumációs túlszámlázás körébe tartozó valamely bűncselekmény elkövetését fontolgatták, vagy azt már elő is készítették (vö. az alább vázolt sémával), az intézkedés alatt, illetve azt követően az ilyen jogsértő cselekményektől való tartózkodásra ösztönözze. Mindazonáltal megjegyzendő, hogy az ilyen ellenőrzés visszatartó hatása

¹² Farkas (1994) 189.

¹³ Balláné Fűszter–Lakatos (2012) 98.

időben erősen korlátozott, ugyanis a lokálok és konzumhelyek alkalmazottainak személyi összetételében erősen tetten érhető a büntetett előélet, az akár bűncselekmények révén történő magasabb jövedelemhez jutás. Ezen körülményekben kódolva van a túlszámlázás és az ahhoz kapcsolódó jogsértő cselekmények elkövetése.

A konzumálásos túlszámlázás elkövetésétől történő – ideig-óráig tartó – visszatartó hatás azonban eltöri azokat az előnyökhöz képest, amelyek az ilyen ellenőrzések szakszerű lefolytatása révén a rendvédelmi szervek feladatellátásának bűnügyi területén jelentkeznek. Egyrészt a folyamatban lévő nyomozásokhoz is lehet értékes adatokat gyűjteni, azonban az ilyen – bűnügyi célú – ellenőrzés legjelentősebb előnye az, hogy a folyamatban lévő és a jövőben elkövetett, a hatóság előtt ismertté vált konzumálásos túlszámlázás kapcsán elrendelt nyomozások eredményesebb végrehajtását tudja biztosítani.

A jövőbeni nyomozások eredményessége érdekében azt kell szem előtt tartani a razzia alkalmával, hogy a lehető legtöbb olyan információt, adatot összegyűjtsük, illetőleg a legszélesebb körben állapítsuk meg azokat a körülményeket, amelyek egy konzumálásos túlszámlázás körébe vonható bűncselekmény nyomozása során relevanciával bírhatnak. Ez volna magának a night-clubok és konzumhelyek bűnügyi jellegű ellenőrzésének a tényleges célja. Ennek eléréséhez nem elegendő a razziának olyan előkészítése és lefolytatása, amely egy hagyományos közbiztonsági jellegű ellenőrzésnél bevált. Nem elégedhetünk meg annak megtervezésével, hogy hány személynek kell fogantatnia az ellenőrzést, illetve nem elég az érintett helyszínen található személyek igazoltatása és prioritása¹⁴ sem, mindamelllett, hogy a bűnügyi célú ellenőrzésnek nyilván ezek is részét képezik.

A konzumálásos túlszámlázáshoz kapcsolódó bűnügyi célú ellenőrzés szakszerű lefolytatásához nemcsak nem haszontalan, de kifejezetten célszerű ismerni azokat az elkövetési körülményeket, melyek mellett e bűncselekmények megvalósulnak, így egy igen vázlatos séma ismertetése elengedhetetlen ahhoz, hogy az ellenőrzés a célját elérje. A jellegzetességek:

- a vendégek (elsősorban külföldi turisták) az éjszakai órákban megérkeznek a bárba vagy konzumhelyre;
- pár órát szórakoznak a bárban (jellemzően 1–4 órát, ritkán ennél többet), ennek során rendelnek maguknak átlagosan 1–4 italt (hosszabb ott-tartózkodás esetén többet), rövid időn belül odaül hozzájuk 1–4 konzumnő,¹⁵ akik vagy megkérdezik a vendégtől, hogy rendelhetnek-e maguknak italt, vagy kérdés nélkül rendelnek (rendszerint lányonként 1-1 üveg bort vagy pezsgőt¹⁶), a konzumlányok az italrendelésekor nem tájékoztatják a vendéget, hogy ezeket az italokat nekik kell majd kifizetni, sőt a pincérekkel együtt – az előre kidolgozott és begyakorolt szituációban – az italrendelés körülményeit igyekeznek úgy alakítani, hogy ez csak a fizetéskor derüljön ki;

14 Priorálás: keresés, illetve adatok lekérése valamely nyilvántartásból.

15 Konzumnő: éjszakai szórakozóhelyen a vendégeket nagyobb italfogyasztásra ösztönző női alkalmazott. Forrás: Bakos (1994)

16 Egy üveg tokaji aszú vagy márkás pezsgő ára 30–100 ezer forint.

- a számla végösszegének megismerésekor vita alakul ki a számla kifizetésével kapcsolatban, amely a bár alkalmazottai részéről erőszakkal való fenyegetésig, esetleg tettlegességig fajul;
- a fizetésre kényszerítés során vagy az egyedül lévő vendéget, vagy az egy csoporthoz tartozó vendégek valamelyikét a bár alkalmazottai túszként maguknál, illetve felügyeletük alatt tartják, avagy a vendéget nem fosztják meg személyi szabadságától, de a pincérek és konzumlányok által alkalmazott fenyegetés, illetve erőszak legalább az akaratát meghajlítja;
- a vendég vagy a nála lévő magyar vagy külföldi pénzzel fizet, vagy kísérettel (ténylegesen: felügyelettel) elmegy egy ATM-hez, és az onnan történő készpénzfelvételt követően egyenlíti ki a számla összegét;
- az egymagában szórakozó túszt a fizetés után rögtön elengedik, a nagyobb társaság konzumhelyen túszként fogvatartott (fenyegetett) tagját a bár alkalmazottai az ATM-nél lévő bűntársuk fizetését megerősítő telefonhívását követően azonnal, vagy a számlát kifizető – társának szabadon engedéséről meggyőződni szándékozó – sértett szórakozóhelyre történő visszaérkezését követően elengedik;
- mindezek után a vendég megteszi a feljelentést, vagy – jellemzően – azzal nem foglalkozva egy idő után hazautazik;
- a bűncselekményben részt vevő személyek – az elfogásukat és a felderítést megnehezítő szándékkal – távoznak a helyszínről, és a tulajdonos érdekeltségébe tartozó valamely másik szórakozóhely alkalmazottaival helyet cserélve tovább dolgoznak.

A séma ismerete elengedhetetlen ahhoz, hogy fel lehessen térképezni azokat a megállapítandó körülményeket, beszerzendő adatokat, amelyek segítségül szolgálhatnak az eredményes nyomozáshoz. Jómagam – bevallom, kissé szarkasztikus megközelítéssel – a konzumhelyeket és night-clubokat hét fő csoportba osztom:

1. ahol már volt konzumálós túlszámlázás;
2. ahol épp folyamatban van konzumálós túlszámlázás;
3. ahol lesz konzumálós túlszámlázás;
- 4–7. az 1–3. pontban jelöltek valamely kombinációja (1 + 2; 1 + 3; 2 + 3; 1 + 2 + 3).

A fenti csoportosítási megközelítés, valamint a taglalt tárgykörbe tartozó bűncselekmények elkövetési körülményei és elkövetői jellemzői kifejezetten igénylik egy speciális adatbázis felállítását (vö. a törvényesség alapelvénél leírtakkal), egyrészt a konzumálós túlszámlázás elkövetői (tettesei és részesei), másrészt a tanúként számításba jövő személyek minél könnyebb és gyorsabb felderítése érdekében. A fentebb kitűzött célok közül első helyre tehát a személyi adatforrások (ideértve az elkövetőket is) lehetséges körének dokumentált feltérképezését állítom, melynek eléréséhez a legeredményesebb módszernek a célirányos éjszakai razziák visszatérő foganatosítását tartom.

A konzumálós túlszámlázás sikeres nyomozása a night-clubok speciális igényeket kiszolgáló, bűnügyi célú ellenőrzéseivel kezdődik. Az ellenőrzéssel beszerezni kívánt adatok két kört érintenek. Az elsőbe tartoznak azok, amelyek megismerésére közvet-

len jogszabályi felhatalmazással bír a rendőrség (lásd a törvényességnél kifejtetteket), a másik halmazt az olyan információk, adatok képezik, amelyeket nem lehet kikényszeríteni az ellenőrzés során, ellenben semmi nem tiltja, hogy – önkéntes alapon – mégis rendelkezésünkre bocsássák, illetőleg más módon megismerjük azokat. Ezeket egyfelől kérdésekkel, másfelől az ellenőrzés során történő megfigyelés útján tisztázhatjuk. A tisztázandó körülmények az alábbiak:

- A legfontosabbak egyike annak megállapítása, hogy az igazoltatott személyek közül kik a szórakozóhely alkalmazottai és kik a vendégek, s az alkalmazottak milyen feladatot látnak el a helyen (pincér, táncoslány, pultos, biztonsági személyzet, takarító, DJ stb.). Ügyelni kell arra, hogy egyes „kibobók”, de akár más alkalmazottak is vendégnek állítják be magukat. Hogy ezt hihetőbbé tegyék, azt nyilatkozzák, hogy épp a mosdóból jöttek, vagy csak felálltak, és a pulthoz mentek rendelni, s ez az oka annak, hogy nem egy boxban vagy a táncoslányok műsorának (jellemzően sztriptíz táncnak) helyet adó tribünt körbevevő székeken ültek a razzia kezdetekor, mint általában a vendégek. Amennyiben gyanú merül fel, hogy meg akarják tévesztetni az informálódni igyekvő rendőrt, néhány keresztkérdéssel viszonylag könnyen tisztázható az igazság. Ilyen kérdés lehet, hogy hol van az asztala, melyik az ő itala. Célravezető lehet afelől érdeklődni, hogy hol van a kabátja, ugyanis azt az alkalmazottak egy külön helyiségben tartják, ahová a vendégeknek nincs bejárásuk. Még hatékonyabb lehet a vendégek megkérdezése akár nyíltan, hogy kik tartoznak a személyzethez, akár a puhatolás módszerének alkalmazásával, ugyanis a vendég számára egyértelmű, hogy aki például az italt kihozta neki, az nyilván nem vendég, illetőleg aki a rendőrök érkezése előtt egy széken ült, és láthatóan a biztonságra figyelt, az is a személyzethez tartozik. Megjegyzem, hogy erre vonatkozó kérdést a személyzet többi tagjának is fel lehet tenni, ugyanis váratlan helyzetben nem tud egyeztetni a kollégáival, illetve jellemzően előre nem beszélnek meg semmit ilyen esetre, ezért ők nem is tudják, hogy az illető kollégájuk érdekében mit kellene mondaniuk.
- Az igazoltatott személyekről fénykép- és videofelvételt kell készíteni. Ennek révén abban az esetben is lehet felismerésre bemutatást foganatosítani, ha arra lehetőséget nyújtó képmás a hazai nyilvántartásokban nem áll rendelkezésünkre (pl. külföldi alkalmazott).
- Az alkalmazottak mobiltelefonszámát el kell kérni, amelyen adott esetben el lehet őket érni, továbbá ezáltal egy esetleges nyomozásban a cella- és hívásadatok értékelésével a nyomozást elősegítő tényekhez juthatunk.
- Érdemes megtudni, hogy a táncoslányoknak mi a „művésznevük”. (Az ilyen helyeken nem a saját nevüket, hanem hangzatos fantázianeveket – Stella, Jezebel, Roxi, Katrin stb. – használnak a lányok, sokszor egymást is csak ezen a néven ismerik, s a vendégek is így tudják megjelölni őket a vallomásaikban.)
- Fontos információ lehet, hogy a biztonsági személyzet tagja melyik cég alkalmazásában áll, ki az a konkrét személy, aki a biztonsági személyzetet elosztja a szórakozóhelyek között. (Megjegyzem, hogy egy-egy konzumálósos túlszámlázást

követően a szervezőt szokták a bűncselekmény elkövetői felhívni, aki gondoskodik a biztonsági személyzet lecseréléséről, s a bűncselekmény után nem sokkal, az adatgyűjtés során a sértettek már fel sem ismerik az elkövetőket, hisz már nem ugyanazok vannak a helyszínen.)

- Érdemes megállapítani, hogy működik-e kamera a helyiségekben, illetőleg a szórakozóhelyen kívül, az egyes kamerák milyen területekre irányulnak, összesen hány darab van belőlük és hol, rögzítenek-e képtartalmat, illetve hangot, vagy csak figyelésre alkalmasak, ha rögzítenek képet, akkor azt milyen időtartamban lehet visszakeresni, a kamerarendszert milyen típusú és ki üzemelteti.
- A szórakozóhely vendégek által is használható belső területéről fénykép- és videofelvételt, továbbá a könnyebb áttekinthetőség érdekében vázlatrajzot kell készíteni.
- Az itallapokat le kell fényképezni. (Léteznek úgynevezett „frankó” és jóval magasabb árakat tükröző „unfrankó” itallapok. Az előbbit adják oda a vendégnek megérkezésekor, az utóbbit, ha reklamál a számla végösszege miatt.)
- Keresni kell az olyan helyiségeket, ahol adottak a szexuális szolgáltatás nyújtásának feltételei, illetve a körülmények arra utalnak, hogy ott ilyen szolgáltatás nyújtása elképzelhető. (Egyes ajtóval vagy függönnyel elszeparált helyiségben ágy, matrac, óvszerek, szexuális segédeszközök, papírtörölő látható, amelyekről kép és videofelvételt célszerű készíteni.)
- A vendégekkel érdemes tisztázni, hogy a hivatalos szolgáltatásokon kívül mi egyebet ajánlottak fel nekik (értve ez alatt például a privát táncot), és hogy az egyes szolgáltatások ellenértékeként milyen összeget jelöltek meg.
- A vendégektől meg lehet kérdezni, hogy ajánlottak-e szexuális szolgáltatást a táncoslányok, vagy a többi alkalmazott, s ha igen, akkor mit mondtak arra vonatkozóan, hogy helyben vagy a közelben lévő épületek valamelyikében tudják-e az aktust lebonyolítani, milyen összeget jelöltek meg ellenértékként az egyes, differenciált szolgáltatásokra lebontva. Pozitív válasz esetén prostitúció elősegítése büntett¹⁷ miatt büntetőeljárást, vagy tiltott prostitúció vagy szexuális szolgáltatásra való felhívás tilalma szabálysértés miatt szabálysértési eljárást¹⁸ lehet indítani, a helyet pedig határozattal ideiglenesen be lehet záratni a jegyző útján a szervezett bűnözés elleni törvény¹⁹ alapján.

A szakszerű bűnügyi célú ellenőrzés jelentőségét az alábbi esettel illusztrálom: 2010-ben egy belvárosi night-clubban hajnali négy órakor történt konzumálásos túlszámlázás kapcsán a kerületi rendőrkapitányság indított nyomozást, azonban a *külföldi sértett* 4.30-kor tett feljelentését követően 5.30-kor megkísérelt elfogások és helyszíni adatgyűjtés sikertelen volt, ugyanis a bár ekkorra bezárt, az alkalmazottak (köztük az elkövetők és a tanúk) onnan eltávoztak. Az aznap este tengerentúli otthonába haza-

17 2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről, 201. §

18 2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről, 172. és 184. §

19 1999. évi LXXV. törvény a szervezett bűnözés, valamint az azzal összefüggő egyes jelenségek elleni fellépés szabályairól és az ehhez kapcsolódó törvénymódosításokról, 5. §

utazni szándékozó sértett kihallgatását követően a nyomozás kimenetele biztos volt. A bűncselekményről tudomást szerezve – szakirányítói jogkörben – 8 óra körül a kaptányságon a nyomozás vezetőjének átadták a két héttel korábban a bárban igazoltatottak személyazonosító adatait (a mobilszámaikkal együtt), s az ennek eredményeképpen összeállított fényképtablóról a sértett felismerte és azonosította az elkövetőket, és azokat a konzumlányokat, akik a bűncselekménynél tanúként számításba jöhettek. Ezt követően az elkövetőket elfogták, gyanúsítottként kihallgatták, a tanúkat (többségüket a korábbi, célirányos ellenőrzés során megállapított mobiltelefonszámon keresztül) beidézték, a büntetőeljárás törvénynek és a kriminalisztika szabályainak megfelelően a tettüket tagadó elkövetők és a sértett között szükséges szembesítéseket lefolytatták, s mire a sértett hazarepült, nem maradt olyan nyomozati cselekmény, amelyhez az ő jelenléte lett volna szükséges. Nem nehéz belátni, hogy a két héttel korábbi, célirányos bárelőellenőrzés nélkül a nyomozás milyen nehézségekkel szembesült volna a külföldi sértett jelenlétének hiányában.

Váratlanság (meglepetésszerűség)

Ezen alapelv magja az intézkedés titokban tartása, a rendőri munkában rendre visszatérő titkosság követelményének legszélesebb körű érvényre juttatása. A célorientáltság és váratlanság alapelvei egymással egyfajta cél-eszköz relációban is állnak, hisz az utóbbi az előbbi alapelv érvényre jutásának zálogaként funkcionál.

E cél érdekében a terv előkészítésétől kezdve annak végrehajtásán keresztül a beszerzett adatok kezeléséig folyamatosan érvényre kell juttatni nem csupán a külső, de még fokozottabban a belső konspirációs alapelvet is.²⁰ A tapasztalatok szerint az eredményesség alfája és ómegája az akcióterv titokban tartásának sikere. Sajnos az ilyen razziák foganatosításához rengeteg rendőrré van szükség, s ismert szabály, hogy a konspirációs érdekek érvényesülésének esélye a konspirációval védendő adatot ismerő személyek számával arányosan csökken. Törekedni kell tehát arra, hogy az akciótervet minél kevesebben ismerjék meg idő előtt. Az ilyen razziákat egy osztály bűnügyi állománya egymaga – létszámhiány okán – képtelen végrehajtani, ahhoz rendszerint igénybe kell vennie a közrendvédelmi állományt is. Mint ahogy azt a fentebb hivatkozott eset igazolja, nem szabad figyelmen kívül hagyni azt a sajnálatos körülményt, hogy a rendőri állományban olyan személyek is megbújnak, akik – különböző okokból – a „sötét oldalt” (is) szolgálják, s ennek – azzal a ténnyel párosulva, miszerint a night-clubok java részét szervezett bűnözői körök alapítják, üzemeltetik – fokozott óvatosságra kell intenie az akciót kezdeményező és elrendelő vezetőket.

A váratlanságot hivatott biztosítani továbbá a helyiségek olyan módon történő megközelítése, amelynek eredményeképpen a célszemélyek a lehető legkésőbb észlelik a rendőri jelenlétet, pontosabban az ellenőrzési szándékot.

²⁰ Itt nem a nyomozás titkosságának alapelvéről van szó, hisz a razziára ezen taglalt esetben nem a nyomozás keretében kerül sor.

Törvényesség

Ez alatt alapvetően azt kell érteni, hogy az ellenőrzés – mint rendőri intézkedés – során be kell tartani, be kell tartatni a jogi előírásokat, melyek viszonylag sokfélék lehetnek, a (közigazgatási) eljárásjogi szabályoktól a hatóság működését befolyásoló normarendszeren keresztül a szerteágazó más (pl. az adatvédelemre vonatkozó) rendelkezésekig.

Azonban külön kiemelés érdemel ezen alapelv érvényesülése kapcsán a vállalkozások indokolatlan végzálásának tilalma, melyet áthágva a hatóság azzal a panasszal és kritikával találhatja szemben magát, hogy a jog által nem támogatott módszereket alkalmaz az aktuális hatalomnak vagy egyes érdekcsoportoknak valamilyen okból (társadalmi, gazdasági stb.) nem tetsző vállalkozásokkal szemben. Visszautalva a fent hivatkozott, 2012-ben indult nyomozásra: az ügyészség sajtóközleményei alapján az egyik, több tucat szórakozóhelyet tulajdonló személy arra vett rá igen nagy befolyással bíró, magas beosztású rendőrfőtiszteket, hogy a saját gazdasági érdekeinek előmozdítása végett a hasonló tevékenységet folytató (konzumhelyet, night-clubot, diszkót üzemeltető) vállalkozók üzemegységeivel szemben indokolatlanul, visszatérően, minél zaklatóbb jellegű módszerek alkalmazásával ellenőrzéseket, razziákat rendeljen el.

A konzumhelyek, night-clubok forgalma nem túl nagy, az ilyen helyekre betévedő (konzumhelyek esetében – miként azt fentebb, az elhatárolásnál láttuk – helyesebb a „becsábuló” kifejezés használata) vendégek egy szűk körből kerülnek ki, az értük folytatott harc igen kiélezett, a módszerek gyakran piszkosak vagy kifejezetten törvénysértők.

E helyek üzemeltetői képzett jogi tanácsadókkal rendelkeznek, akik árgus szemekkel figyelik, hogy a rendőrség mikor hagy támadási felületet, sőt jellemzően akkor is kritikát fogalmaznak meg egy-egy razzia kapcsán, ha arra semmilyen okuk nincs. Az érintett szórakozóhelyek üzemeltetői nem egyszer hivatalos panasszal élnek az ellenőrzést elrendelő hatóság felé, amelyben megkérdőjelezzik az intézkedés jogszerűségét, akár magát az ellenőrzést, akár annak egyes elemeit. Ilyen, panasszal támadott elem lehet, ha a bárban vagy konzumhelyen jelen lévő személyekről fényképfelvételt készít a hatóság, vagy hogy az ellenőrzésre miért a szórakozóhely működése szempontjából csúcsidőnek tekinthető szombat vagy vasárnap hajnali órákban kerül sor, s miért nem a vállalkozó gazdasági érdekei szempontjából kevésbé hátrányos időpontban. Kifogásolják továbbá, hogy az intézkedésben indokolatlanul sok rendőr vesz részt, s mivel a hely jellegéből adódóan a vendégek oda szórakozás, kikapcsolódás érdekében látogatnak, az illetén formában megvalósuló ellenőrzés pedig sem az adott szórakozóhely megítélése, sem a vendégek számának – és ezzel összefüggésben a bevétel – alakulása szempontjából nem előnyös, s ezáltal aránytalan erkölcsi és anyagi hátrányuk keletkezett. Ennek kapcsán hivatkoznak az Rtv.²¹ kommentárjára, amely alapelvi szintű követelményként fogalmazza meg a rendőrségi munkával szemben a takarékoságot és költséghatékonyaságot.

21 1994. évi XXXIV. törvény a Rendőrségről

A rendőrség természetesen jogszabályi felhatalmazás alapján foganatosíthatja a tárgyalt ellenőrzéseket, melyek alapját, módját, s az egyes ellenőrzési körülményeket az Rtv. és a Szolg. Szab.²² szabályozza. Az ellenőrzésre a jogosítványt az adja, hogy a rendőrség a rendészeti feladatkörében általános bűnügyi nyomozó hatósági jogkört gyakorol, végzi a bűncselekmények megelőzését, megakadályozását és felderítését, s a jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.²³ E feladatának ellátása érdekében fokozott ellenőrzés rendelhető el, amelynek során a rendőrhatóság az illetékességi területét vagy annak egy részét lezárhatja, a nyilvános helynek minősülő szórakozóhelyekre beléphet, ott intézkedhet, és az ott-tartózkodókat igazoltathatja.²⁴ Az Rtv.-ből származik az a jogosítvány is, hogy a rendőrség képileg dokumentálhatja az igazoltatott személyeket, a szórakozóhelyet, illetve az ott észlelt egyes releváns tárgyakat (pl. itallap) és körülményeket (pl. szexuális szolgáltatás nyújtására kialakított helyiségek), s azokat büntető-, szabálysértési vagy más hatósági eljárás során felhasználhatja.²⁵

A rendőrségnél folyamatban lévő nyílt nyomozások adatai, valamint a különböző operatív információk, továbbá az önkormányzatok, nagykövetségek és a lakosság jelzései alapján a konzumálásos túlszámlázás és az egyéb – későbbiekben vázolt – szabálysértések permanens jelenséget jelentenek a hazai éjszakai szórakozóhelyek működésében, így a rendőrség törvényi feladatát látja el, amikor a sorozatos bűncselekmények és szabálysértések felderítése, megelőzése és megakadályozása érdekében ilyen ellenőrzéseket tart. Megállapítható továbbá, hogy a szórakozóhelyek személyzete (portások, pincérek, pultosok, konzumlányok, táncoslányok) sok esetben körforgásszerűen váltja egymást a különböző helyeken, így indokolatlan csupán olyan helyszíneken tartani razziát, ahol már felmerült kozumálásos túlszámlázás. Ez utóbbi igényt alapozza meg az is, hogy ezeken a helyeken fokozottan lehet számolni körözött személyek jelenlétével, így a bűnügyi célú szórakozóhely-ellenőrzést indokolt egyben egyfajta körözési akciónak is tekinteni, s a fokozott ellenőrzéssel kapcsolatos intézkedési tervbe az elfogatóparanccsal körözött személyek elfogásának célját is belefoglalni.

Természetesen érthető, hogy a szórakozóhely tulajdonosainak akár egyetlen razzia is kedvezőtlenül érintheti a gazdasági érdekeit, hiszen az ellenőrzés idején nincs fogyasztás, a vendégeknek a rendőri intézkedés után megrendül(het) a hely iránti bizalmuk, és máshová távozhatnak stb. Mindazonáltal megállapítható, hogy egy célirányos razzia egy-egy night-clubban vagy konzumhelyen nem sok időt vesz igénybe, s az ellenőrzéssel elérhető előny (ti. a nyomozásokat elősegítő adatok megszerzése, illetőleg a bűnmegelőzési hatás) túlmutat a vállalkozó oldalán jelentkező, fentebb vázolt és kifejezetten eshetőleges hátrányokon.

Fontos megjegyezni, hogy Magyarországon a razziák foganatosítására nem kerülhet sor egy osztály szintű hatóság saját elhatározásából, pontosabban saját jogkörében

22 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet a rendőrség szolgálati szabályzatáról

23 Rtv. 1. § (2) bekezdés és 13. § (1) bekezdés

24 Rtv. 30. § (1) bekezdés és 40. §, valamint Szolg. Szab. 26. § (1) bekezdés

25 Rtv. 42. § (1) és (6) bekezdés

elrendelve, hanem csak a vonatkozó jogi normában meghatározott vezető rendelheti azt el.²⁶ Ez azt jelenti, hogy az ellenőrzésekre úgy kerülhet sor, hogy az erre vonatkozó igény felmerülését követően javaslatot kell tenni az annak elrendelésére jogosult vezető felé, aki az írásos akciótervet (intézkedési tervet) jóváhagyva engedélyezi/rendeli el azt. Az akciótervbe tételesen fel kell sorolni azokat a helyeket, amelyeket ellenőrzés alá szeretnénk vonni (az éjszakai bár/konzumhely neve, címe).

Itt jegyzem meg, hogy a fent hivatkozott, 2012-ben vesztegetés miatt indult, kiemelkedően nagy sajtónylvánosságot kapott nyomozás egy nem igazán előremutató hatással járt. A hatóságok tabuként kezdtek tekinteni az éjszakai szórakozóhelyekre, és a rendőrség bűnügyi, valamint közrendvédelmi vonalának kompetens vezetői is alig kezdeményeztek, illetve rendeltek el ilyen jellegű ellenőrzést, néhány kampányszerű, inkább csak a lakosság megnyugtatását célzó razzia kivételével. A vezetőket vélhetőleg az ellenőrzött helyek az irányú támadása tartja vissza, hogy az ellenőrzés valójában nem is az Rtv.-ben megfogalmazott, jogszerű feladatellátást célozza, hanem az ellenérdekű vállalkozók és a razziát kezdeményező személy valamiféle jogellenes összefonódásának a következménye. A hasonló aggályok a night-clubok és konzumhelyek esetében könnyedén áthidalhatók, ha az ellenőrzés szükségességét bűnügyi információkkal kellően alátámasztják, az Rtv. 1. § (2) bekezdésének, 13. §-ának, valamint a 30. § (1) bekezdésének rendelkezéseire illeszkedő adatokat megfelelően dokumentálják. Az éjszakai bárók és konzumhelyek esetében ez azt jelenti, hogy az ellenőrizni szándékozott helyek vonatkozásában olyan adatok megállapítására kerüljön sor, amelyek konzumálásos túlszámlázás vagy bármely más bűncselekmény, szabálysértés múltban történt vagy jövőben tervezett elkövetését támasztják alá, amelyek nem elszigetelt, egyedi, ad hoc jelleggel megvalósult deliktumok, hanem a sorozatosság kritériumával bírnak, így jövőbeni elkövetésük is valószínűsíthető. Tudomásom és tapasztalatom szerint a taglalt profilú szórakozóhelyek vonatkozásában folyamatosan keletkeznek mind nyílt, mind operatív információk az intézkedés jogszerűségéről, melyek az alábbiakban foglalkozhatók össze:

- napi (pár óránkénti) rendszerességgel követnek el konzumálásos túlszámlázásokat,
- jelen van a kábítószer-fogyasztás és -terjesztés,
- az alkalmazottak többségének foglalkoztatását nem jelentik be,
- a munkavégzéshez szükséges egészségügyi igazolások hiányoznak,
- a vendégek által fogyasztott italok és ételek ellenértékének csupán töredékét ütik be a pénztárgépbe,
- a vendégek által a táncoslányoknak adott úgynevezett „bugyipénzt”²⁷ egyáltalán nem számolják el mint bevételt,

²⁶ Szolg. Szab. 26. § (1) bekezdés

²⁷ Egyfajta borraivaló, amelyet akár a bárban, az összes vendég által látható tribünön előadott táncért, akár az extra-szolgáltatásnak minősülő privát táncért, jellemzően a táncoslány bugyijába papírpénzt csúsztatva adnak.

- az itallapon feltüntetett termék helyett „pancsolt” italokat²⁸ szervíroznak, melyek minősége jócskán elmarad attól, amiként azokat eladják,
- a vendég által rendelt étetett szeszt felhívítják,
- a night-clubok erre kialakított helyiségeiben vagy a közelben lévő épület erre fenntartott szobájában prostitúciós tevékenységet is folytatnak a konzum- és táncoslányok, s a kuncsaftok részére a szórakozóhelyen ajánlkoznak fel,
- az üzletet ideiglenesen bezáró jegyzői határozat ellenére nyitva tartanak.

Az itt lajstromozott információk egyenként is alkalmasak a razzia elrendelésére, s jogszerűségének alátámasztására, s egy-egy night-clubra jellemzően a felsoroltak közül több is érvényes.

Fontos, hogy a fokozott ellenőrzés keretében tartott intézkedés során – mintegy annak égisze alatt – nem fogatosíthatók jogszabályi engedéllyel nem alátámasztott cselekmények. E körben kiemelés érdemel, hogy az épületet, építményt, helyszínt, csomagot és járművet csak az Rtv. 30. §-ának (1) bekezdésében írt cél elérése érdekében lehet átvizsgálni az intézkedési terv alapján, az Rtv. 29. §-ának (6) bekezdése alapján pedig az igazoltatás során az azzal érintett személy ruházatát, járművet csak abban az esetben lehet átvizsgálni, ha azt a személyazonosság megállapítása, a közrendet, a közbiztonságot fenyegető veszély elhárítása, bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja szükségessé teszi. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy konkrét bűncselekmény vagy szabálysértés adatokkal alátámasztható gyanúja, illetőleg olyan konkrét körülmények fennállásának észlelése esetén kutathatunk a szórakozóhelyen, illetve az igazoltatott személy rendelkezése alatt álló gépjárművében, táskájában valamint ruházatában tárgyak (pl. kábítószer, fegyver) után, melyek arra utalnak, hogy csak így lehet sikeres a személyazonosság megállapítása, a közrendet, a közbiztonságot fenyegető veszély elhárítása.

Kiemelés érdemel, hogy a razzia során nem kerülhet sor – kábítószer-fogyasztás gyanúját keltő körülmények esetén sem – arra, hogy egy velünk lévő rendőr orvos pupillareflex-vizsgálatot végezzen, továbbá arra sem, hogy egy gyanús személyt vizeletminta-szolgáltatására kötelezzünk. Ennek oka, hogy a rendőr orvos szakértőnek tekintendő, akinek alkalmazására csak már elrendelt nyomozásban vagy halaszthatatlan nyomozási cselekményként kerülhet sor, továbbá az, hogy a Be. 8. §-a alapvető rendelkezései között általános rendelkezésként kimondja, hogy senki sem kötelezhető arra, hogy önmagára terhelő vallomást tegyen, és önmaga ellen bizonyítékot szolgáltatson, s ez az Alaptörvényből levezethető, ezért alaptörvénysértést is eredményez.

A bűnügyi célú ellenőrzés fogalomkörébe vonható az az esetkör is, amikor valamely társhatóság felkérése alapján, s nem önálló kezdeményezésre jelenünk meg egy éjszakai bárban vagy konzumhelyen. Az ilyen ellenőrzés megteremtésének jelentősége abban áll, hogy ezáltal válik lehetővé az olyan helyeken történő adatgyűjtés, ahol bűncselekmény elkövetésére utaló adat nem keletkezett sem nyílt, sem operatív eljárás, önkormányzat, illetve lakossági bejelentés révén.

28 A már hivatkozott, 2012-ben indult bűnügy pentitójának állítása szerint tokaji aszús üvegekbe literenként 2–300 forintért vásárolt borokat öntöttek, majd az üveget ledugózták és eredeti tokaji aszúként így szolgálták fel a night-clubban szórakozó vendégeknek.

A fent felsorolt normasértések java a társszervek hatáskörébe tartozik, így az azal kapcsolatos hatósági ellenőrzés (pl. annak megállapítása, hogy a bárban dolgozók munkaviszonyával kapcsolatban megtörténtek-e a kötelező bejelentések) során a rendőrségi részvétel abban az esetben tekinthető rendőri feladatellátásnak, amennyiben a rendőrség közreműködését az eljáró közigazgatási hatóság a Ket.-ben²⁹ konkrétan meghatározott esetekben vagy arra való tekintettel kéri, hogy az érintett vagy megbízottja részéről ellenállással kell számolni. Ennek kapcsán leszögezhetjük, hogy a taglalt profilú szórakozóhelyeken az ellenállás (ideértve a menekülést is) minden esetben realitás, tehát a rendőri jelenlét törvényes. Mindazonáltal a törvényes jelenlét önmagában még nem biztosítaná a fentebb felsorolt tisztázandó körülményekhez kapcsolódó adatok mindegyikének beszerzését, azonban nyilvánvalóan az adott hatósági eljárás során is relevanciával bírhatnak az alkalmazottak, sőt a vendégek későbbi vallomásai is, akiknek igazoltatását ennél fogva jogszerűnek kell tekinteni.

A tulajdonosok, üzemeltetők támadásának elkerülése végett – amely arra irányul, hogy az ellenőrző szerv valóságos ok nélkül, ellenérdekű személyek, csoportok megbízásából, törvénytelenül intézkedik – az ellenőrzésre alapot adó, releváns információkkal érintett bárók és konzumhelyek közül úgy kell a razziára kijelölt helyeket megválasztani, hogy azok – működtetőik vonatkozásában – valamennyi érdekcsoportot reprezentálják.

Szólni kell még a megállapított személyi adatok kezeléséről, nyilvántartásáról és felhasználhatóságáról, ugyanis mi értelme volna – nyilván a bűnmegelőzési céloktól eltekintve – adatot gyűjteni, ha azt nem lehetne felhasználni? E körben a beszerzett adatokat két nagy csoportra oszthatjuk: az egyikbe az igazoltató lapon rögzített adatok, a másikba pedig az összes többi észlelt adat tartozik. Az igazoltató lapon rögzített adatokat – melyek a rendőrség Robotzsaru fantázianévű integrált ügyviteli, ügyfeldolgozó és elektronikus iratkezelő rendszerében is rögzíthetők – legalább 180 napig kezelheti a hatóság, azok nyilvántarthatók,³⁰ ennél fogva a nyilvántartásból lekérhető az adatok, s amennyiben azokat elektronikusan is rögzítették, úgy a megfelelő keresőszavak segítségével távoli lekérdezéssel is azonnal hozzáférhető. Az egyéb észlelt körülmények hivatalos nyilvántartására nincs lehetőség, azonban azok az ellenőrzést végzők háttérismereteit gazdagítják, mely ismeretek egy jövőbeni nyomozás során, indirekt módon felhasználhatók (pl. a nyomozás, a házkutatás, a kihallgatások stb. tervezése-szervezése során).

Összegzés

A hazai night-clubok és konzumhelyek vendégeit számtalan jogsértő magatartás veszélye fenyegeti. Ha már a rendőrség nem tud számukra 24 órás jelenlétet biztosítani, akkor legalább igyekezzen a sikeres felderítést, a sérelmek megelőzését garantálni. Ennek egyik útja lehet ezen helyek bűnügyi célú ellenőrzésének a fent kifejtett alapelvek szerint megvalósuló foganatosítása.

29 2004. évi CXI. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól

30 Rtv. 29. § (7) bekezdés

IRODALOMJEGYZÉK

Felhasznált szakirodalom:

- Bakos Ferenc (1994): *Idegen szavak és kifejezések kézis�ótára*. Budapest, Akadémia Kiadó.
- Balláné Füzster Erzsébet – Lakatos János (2012): *Kriminálisztika I. A kriminálisztika egyes elméleti kérdései*. Budapest, NKE.
- Farkas Ákos (1994): Fejlődési tendenciák a büntetőjogban Európában. In: *Magyar Jog*, 41. évf. 3. sz. 185–189.

Felhasznált jogforrások:

1994. évi XXXIV. törvény a Rendőrségről
1999. évi LXXV. törvény a szervezett bűnözés, valamint az azzal összefüggő egyes jelenségek elleni fellépés szabályairól és az ehhez kapcsolódó törvénymódosításokról
2004. évi CXI. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól
2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről
2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről
- 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet a rendőrség szolgálati szabályzatáról

Felhasznált internetes források:

- Agyonveréssel fenyegették a félmilliószámú sokalló holland turistákat.* (2012) Forrás: hvg.hu/itthon/20120117_tulszamlazas_emberrablas (2014. 5. 5.)
- Milady módszere: túlszámlázás emberrablással.* (2009) Forrás: nol.hu/belfold/lap-20090408-20090408-40-328069 (2014. 5. 5.)
- Negyedmillió italszámla-ügy: emberrablás a vád.* (2008) Forrás: hvg.hu/itthon/20081201_negyedmillios_italszaml_emberrablas (2014. 5. 5.)
- Tourist Advisory for Hungary.* (2014) Forrás: hungary.usembassy.gov/tourist_advisory.html#clubs (2014. 10. 1.)
- Turistacsapda az Andrassy úton: megverték két külföldit.* (2009) Forrás: http://hvg.hu/itthon/20091019_andrassy_ut_turistacsapda_tulszamlazas
- Vizoviczki: Szégyelljék magukat!* (2015) Forrás: <http://mno.hu/ahirtvhirei/zart-ajtok-mogott-kezdodik-a-vizoviczki-per-1267621> (2015. 3. 14.)

SUMMARY

Criminal Inspection of Night Clubs and Places of Consumption in Hungary

GYÓRI László

The study examines the most endangered types of tourist nightspots, such as the places of consumption and night clubs, and tries to summarize the basic knowledge concerning the criminal inspection of the above-mentioned places of entertainment. The study explains why night clubs and places of consumption need to be inspected from a criminal point of view, differentiates between night clubs and places of consumption, describes the phenomenon of the so-called overbilling for consumption explaining the typical criminal scheme. The paper lays down the basic principles of night club and bar inspection while also elaborating on them.